

ALACAĞA MAHSUBEN SATIŞLARDA KAMU BANKALARI VE ÖZEL BANKA AYRIMINA GİTMEDEN TÜM BANKALARIN TAŞINIR VEYA TAŞINMAZ SATIN ALIRSA TAHSİL HARCİ ÖDEME ZORUNLULUĞU İNCELEMESİ

Atilla DİNGİL - Sakarya 2.İcra Müdür Yardımcısı
05074637802

Son günlerde özellikle bankaların alacağa mahsuben taşınmazları icra dairelerinde almaları ile ilgili (tahsil harcı alınması /alınmaması konusunda) icra uygulayıcı olan meslektaşlarımız ile hukukçu dostlarımdan soru almaktayım, faydalı olması dilekleriyle iş bu makale mi kaleme almak istedim.

Harc: Kanunda yazılı belirli mercilerin, kanuna dayanarak yaptıkları belirli işlemler için, ilgililerin yine kanunda yazılı tarifelere göre yerine getirmek zorunda buldukları mali bir yükümlülüktür.

Bir kamu hizmetinden dolayı harç alınabilmesi, bu hizmetin kanunla belirlenmesine ve bu hususla ilgili harç alınmasına ilişkin düzenlemelerin de, kanunda yer almasına bağlıdır.

Nitekim T.C. Anayasası'nın 73.maddesinde; "Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır." hükmünü içermektedir.

Medeni Usul Hukukunda olduğu gibi, İcra Hukukunda da harç ve giderlerin sonuçta haksız çıkan tarafa yükletildiği; bununla birlikte, bu işlemlerin hiçbir vakit kendiliğinden oluşmadığı; harç konusu işlemin yapılmasını isteyen veya tutumu, davranışı ile böyle bir işleme yol açan bir ilgilinin varlığının, yani görevli merciin yapacağı işlemle gerçek veya tüzel kişi arasında bağlantı bulunmasının şart olduğu açıktır.

Bu açıklamalar ışığında konuyu incelememiz neticesinde.

Alacaklı tarafından ihale ile satılmasına karar verilen bir gayrimenkulün öncelikle uygulamada bankalar tarafından alacağa mahsuben ihalelerde alınması halinde tahsil harcı alınır mı?

Örneğin alacaklı banka İpotegin paraya çevrilmesi yolu ile yapılan bir takip sonucunda, ipotek alacaklısı olması nedeniyle alacağına mahsuben ipotekli taşınmazı satın alabileceği bilinmektedir. Bu durumda icra müdürlüklerince tahsil harcı alınmadığı uygulamada görülmektedir. Yargıtay önceki kararlarında ısrarla bankaların kredi ve bunun geri dönüşümüne ilişkin takiplerde yargı harcından muaf olduğu yönünde içtihatlar da bulunmaktaydı. Ancak alacağa mahsup edilen taşınmazın ihale bedeli, ipotekli mahcuzun paraya çevrilmesi suretiyle taayyün ettiğiinden tahsil harcının mutlak surette alınması gerekmektedir. Özellikle Yargıtay 12.HD. bu konuda muhtelif kararlar vermiştir.

Ancak hala bu konuda uygulama da İcra Hukuk Mahkemelerinde bile bir tahsil harcı muafiyeti olup olmadığı kavram kargaşası olduğu uygulamada görülmektedir. **Harçlar Kanunu'nun 28.maddesi (b) bendinde yer alan ve icra takiplerinde tahsil harcının,**

alacağın ödenmesi sırasında tahsil edilmesi gerektiği şeklindeki hüküm, yasanın diğer hükümleri gibi kamu düzeni ile ilgilidir. Borçla ilgili olarak icra dairesinin kasasına yatırılan paranın ister borçlunun veya üçüncü şahısların kendi rızaları ile yatırdıkları para olsun, isterse İİK'nun 89.maddesi uyarınca diğer alacaklıların ve üçüncü şahısların elinde haczedilen mallarla ilgili paralar olsun bunların kaynağına bakılmaksızın bu paralardan alacaklıya yapılan ödeme nispetinde -harcın tamamı tahsil edilinceye kadar- harç alınması gerekir. Gerek İcra İflas Yasasında ve gerekse harçlarla ilgili yasalarda bunun aksine bir hüküm mevcut değildir. Bu nedenle alacağa mahsuben yapılan kamu veya özel bankalara yapılan satışlarda tahsil harcı alınmak zorundadır.

1)Yargıtayın 2012 yılının sonundan itibaren verdiği bir çok içtihatında alacağa mahsuben taşınmazsın banka tarafından satın alınması halinde KAMU BANKALARI DA DAHİL OLMAK ÜZERE MUAFİYETİ OLMADIĞINI AÇIKÇA KARARLARINDA GÖRMEKTEYİZ.

5230 Sayılı Yasanın 11.maddesinde; "4603 Sayılı Kanuna tabi bankalarca yeniden yapılandırma sürecinde açılmış veya açılacak dava ve takipler sonuçlandırılıncaya kadar 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 2, 23 ve 29.maddeleriyle 2548 Sayılı Cezaevleri ile Mahkeme Binaları İnşaaı Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkumlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunun 1.maddesi hükmü uygulanmaz. İhtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinde teminat şartı aranmaz. Bankaların mahkeme ilamını alması ve tebliğe çıkarması işlemlerinde karşı tarafa yükletilmiş olan harcın ödenmiş olması şartı aranmaz" hükmü yer almaktadır.

Görüldüğü üzere, 5230 Sayılı Yasa'nın 11.maddesinde belirtilen muafiyet, 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun tahsil harcına ilişkin 28. maddesini kapsamamaktadır.

Sonuç olarak aşağıda belirteceğimiz Yargıtay 12.H.D Kararları ve 2014 Yılıının başında Hukuk Genel Kurulu tarafından verilen karar ile artık bu konuda son noktanın konulduğu ve sorunun çözüldüğü kanısındayız. Bankaların, Kamu ve Özel Banka ayrımı yapılmaksızın **ALACAĞA MAHSUBEN BİR TAŞINMAZI İHALE İLE SATIN ALMASI HALİNDE 492.SAYILI HARÇLAR KANUNU'NUN TAHSİL HARCINA İLİŞKİN 28.MADDESİNİ KAPSAMAMAKTA OLUP TÜM BANKALARDAN TAHSİL HARCİ ALINMASI GEREKTİĞİ KANAATİNDEYİZ.**

Yukarıda özü edilen kararları ise aşağıda belirtmekte fayda olduğu kanaati hasıl olduğundan :

1)

T.C.

YARGITAY

12. Hukuk Dairesi

TÜRK MİLLETİ ADINA

YARGITAY İLAMI

ESAS NO : 2014/2038

KARAR NO: 2014/4606

DAVACI : ALACAKLI : Halkbankası A.Ş.

DAVALI :

Yukarıda tarih ve numarası yazılı mahkeme kararının müddeti içinde temyizden tetkiki alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi Nihal Tozlu tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü :

Sair temyiz itirazları yerinde değil ise de;

Alacaklı Halkbankası tarafından ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takipte ipotekli taşınmazın alacağa mahsuben alacaklı bankaya ihale edildiği, ihalenin kesinleştiği, alacaklı vekilinin tahsil harcı, tapu harcı ve damga vergisi ödenmeksizin satışın kesinleştirilmesi için icra müdürlüğüne başvurduğu, icra müdürlüğünce talebin reddine ve harçların ikmaline karar verildiği, alacaklı bankanın, her türlü harçtan muaf olduğu gerekçesi ile kararın iptali istemiyle icra mahkemesine başvurduğu görülmektedir.

Tahsil harcına yönelik temyiz itirazının değerlendirilmesinde;

Mahkemece istem her ne kadar 5411 S.K.nın 140. maddesine göre bankanın, borçlu olması halinde muafiyet tanınacağı, oysaki şikayetçi bankanın alacaklı olduğu gerekçesiyle reddedilmiş ise de;

Öncelikle belirtilmelidir ki; harç, yapılan bir hizmet karşılığı olarak devletin aldığı paradır.

Medeni Usul Hukukunda olduğu gibi, icra hukukunda da harç ve giderler sonuçta haksız çıkan tarafa yükletilir.

492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 28/b maddesine göre, tahsil harcı, alacağın ödenmesi sırasında yatırılan paradan tahsil edilir.

İcra ve İflas Kanunu'nun 15. maddesi ise, kanunda tersine hüküm bulunmadıkça, bütün harç ve masrafların borçluya ait olduğunu, bunların neticede ayrıca hüküm ve takibe hacet kalmaksızın borçludan tahsil olunacağını öngörmektedir.

Harçlar Kanunu'nun 32. maddesine göre, ilgilisi tarafından ödenmeyen harçları diğer taraf ödeyebilir ve ödenen bu para sonuçta ayrıca bir isteğe gerek olmaksızın hükümde nazara alınır.

Değinen bu kanun hükümlerine göre, tahsil harcının sorumlusu daima borçludur (İcra ve İflas Kanunu, md. 15). Bu harcın, Kanun (492 Sayılı Harçlar Kanunu, md.28/b)

gereği icra dairesince alacağın 6denmesi sırasında yatırılan paradan tahsil edilmesi, sorumlusunun borçlu olduğu y6n6ndeki d6zenleme bakımından sonuca etkili olmayıp, borçlunun s6z konusu sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Borçlunun borcu, yatırılan paradan kesilerek 6denen tahsil harcı kadar devam edeceğinden, alacaklının kesilen harç miktarı kadar takibe devam hakkı vardır. Yani alacaklı, gerçekte borçlunun sorumluluğu altında bulunan ve ancak yatırılan paradan kesilen tahsil harcını borçludan alma hakkına sahiptir. Zaten alacağın tamamı karşılanana kadar tahsilata devam edilir.

Bu d6zenlemelere paralel olarak; **Hukuk Genel Kurulu'nun 22/09/2004 tarih ve E:2004/12-491 - K:2004/413 sayılı kararında da, paranın tahsili anında Devletin harçla ilgili kaybını 6nlemek ve Harçlar Kanunu'nun 128. maddesindeki memur mesuliyetini azaltmak amacı ile ilerde borçludan alınmak 6zere, tahsil harcının, alacaklıya 6deme yapıldığı sırada alacaklıdan alınacağı belirtilmiştir.**

Diğer yandan;

5230 Sayılı Yasanın 11.maddesinde; "4603 Sayılı Kanuna tabi bankalarca yeniden yapılandırma s6recinde ağılmış veya açılacak dava ve takipler sonuçlandırılmaya kadar 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 2, 23 ve 29.maddeleriyle 2548 Sayılı Cezaevleri ile Mahkeme Binaları İnşaası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkumlara 6dettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunun 1.maddesi h6km6 uygulanmaz. İhtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinde teminat şartı aranmaz. Bankaların mahkeme ilamını alması ve tebliğe 6ıkarması işlemlerinde karşı tarafa y6kletilmiş olan harcın 6denmiş olması şartı aranmaz" h6km6 yer almaktadır.

G6r6ld6đ6 6zere, 5230 Sayılı Yasa'nın 11.maddesinde belirtilen muafiyet, 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun tahsil harcına ilişkin 28. maddesini kapsamamaktadır.

Bu sebeple şikayetçi bankanın tahsil harcından muafiyete ilişkin istemi yukarıdaki gerekçeye istinaden reddedilmeli iken yazılı gerekçeye reddedilmiş ise de sonuçta istem kabul edilmediğinden sonucu doğru mahkeme kararının tahsil harcına ilişkin kısmının onanmasına karar verilmiştir.

Tapu harcına y6nelik temyiz itirazının değerlendirilmesinde;

İİK.nun 135/1.maddesi uyarınca ihalenin kesinleşmesi 6zerine icra m6d6r6, taşınmazın alıcı adına tescili için tapuya yazı yazar. Buna g6re icra m6d6r6n6n g6revi yalnızca tapu sicil m6d6rl6đ6ne alıcı adına tescil yazısı yazmaktan ibarettir. Tapu harçları ise tescil işlemi sırasında tapu sicil m6d6rl6đ6 tarafından tahakkuk ve tahsil olunur. Tapu sicil m6d6rl6đ6n6n tapu harcı tahakkuk ve tahsili, idari bir işlem olup, anılan işleme karşı yapılacak şikayeti inceleme g6revi de idari yargıya aittir. Tapu harçları konusunda, icra m6d6r6n6n tahakkuk veya tahsil memuru sıfatı

bulunmadığından, tapu harçlarının alınıp alınmayacağına karar verme görev ve yetkisi de yoktur.

O halde mahkemece, ihale alıcısı alacaklı tarafından, tapu sicil müdürlüğüne yatırılan tapu harcının icra dosyasına iadesi için yapılan şikayetin yargı yolu nedeniyle reddi gerekirken, işin esasının incelenerek istemin reddi yönünde hüküm tesisi isabetsiz ise de sonuçta istem reddedildiğinden sonucu doğru mahkeme kararının tapu harcına yönelik kısmının onanmasına karar verilmiştir.

Damga vergisine yönelik temyiz itirazının değerlendirilmesinde;

Vergi Kanunlarının Yeni Türk Lirasına Uyumu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında 1.1.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5281 Sayılı Kanunun 8.maddesi ile 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun, damga vergisinden istisna edilen işlemleri kapsayan (2) sayılı tablosuna 35 numaralı fıkra eklenmiştir. Bu fıkraya göre; “5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (12) numaralı bendi kapsamındaki işlemler nedeniyle düzenlenen kâğıtlar,” damga vergisinden istisna tutulmuştur.

5422 sayılı Kanun, 21.06.2006 tarih ve 26205 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 13.06.2006 tarihli 5520 sayılı "Kurumlar Vergisi Kanunu"nun 36. maddesi gereği yürürlükten kaldırılmış ise de, 21.06.2006 tarihinde yürürlüğe giren 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun Geçici 1/5.maddesindeki; “Diğer kanunlarla 5422 sayılı Kanuna yapılmış olan atıflar, ilgili olduğu maddeler itibarıyla bu Kanuna yapılmış sayılır” düzenlemesi karşısında, 488 sayılı Kanuna ekli (2) sayılı tablonun 35. fıkrasına yapılan atfın, 5520 sayılı Kanunun 5.maddesine yapıldığının kabulü gerekir.

5520 Sayılı Kanunun 5/1-f maddesi gereğince; “Bankalara borçları nedeniyle kanunî takibe alınmış veya Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna borçlu durumda olan kurumlar ile bunların kefillerinin ve ipotek verenlerin sahip oldukları taşınmazlar, iştirak hisseleri, kurucu senetleri ve intifa senetleri ile rüçhan haklarının, bu borçlara karşılık bankalara veya bu Fona devri...”, istisna kapsamında sayıldığına göre, bankaların yalnızca kredi sözleşmesinden kaynaklanan değil, her türlü alacaklarının tahsili için yaptıkları icra takibi nedeniyle yapılan ihale sonucu taşınmazı alacaklarına mahsuben almaları halinde, anılan işlemin damga vergisinden müstesna olduğunun kabulü gerekmektedir.

O halde alacaklı bankanın damga vergisine yönelik şikayetin kabulü yerine reddi isabetsizdir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kısmen kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366. ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 19/02/2014 gününde oybirliğiyle karar verildi.

2) T.C.

YARGITAY

12. Hukuk Dairesi

T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A

Y A R G I T A Y İ L A M I

ESAS NO : 2014/3807

KARAR NO: 2014/5843

Yukarıda tarih ve numarası yazılı mahkeme kararının müddeti içinde temyizden tetkiki alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü :

Sair temyiz itirazları yerinde değil ise de;

Harç, yapılan bir hizmet karşılığı olarak devletin aldığı paradır. Medeni Usul Hukukunda olduğu gibi, icra hukukunda da harç ve giderler sonuçta haksız çıkan tarafa yükletilir.

492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 28/b maddesine göre, tahsil harcı, alacağın ödenmesi sırasında yatırılan paradan tahsil edilir.

İcra ve İflas Kanunu'nun 15. maddesi ise, kanunda aksine hüküm bulunmadıkça, bütün harç ve masrafların borçluya ait olduğunu, bunların neticede ayrıca hüküm ve takibe hacet kalmaksızın borçludan tahsil olunacağını öngörmektedir.

Harçlar Kanunu'nun 32. maddesine göre, ilgilisi tarafından ödenmeyen harçları diğer taraf ödeyebilir ve ödenen bu para sonuçta ayrıca bir isteğe gerek olmaksızın hükümde nazara alınır.

Değinen bu kanun hükümlerine göre, tahsil harcının sorumlusu daima borçludur (İcra ve İflas Kanunu, md.15). Bu harcın, Kanun (492 Sayılı Harçlar Kanunu md.28/b) gereği icra dairesince alacağın ödenmesi sırasında yatırılan paradan tahsil edilmesi, sorumlusunun borçlu olduğu yönündeki düzenleme bakımından sonuca etkili olmayıp, borçlunun söz konusu sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Borçlunun borcu, yatırılan paradan kesilerek ödenen tahsil harcı kadar devam edeceğinden, alacaklının kesilen harç miktarı kadar takibe devam hakkı vardır. Yani, alacaklı, gerçekte borçlunun sorumluluğu altında bulunan ve ancak yatırılan paradan kesilen tahsil harcını borçludan alma hakkına sahiptir. Zaten alacağın tamamı karşılanana kadar tahsilata devam edilir.

Bu düzenlemelere paralel olarak; Hukuk Genel Kurulu'nun 22/09/2004 tarih ve E:2004/12-491 K:2004/413 sayılı kararında da, paranın tahsili anında Devletin harçla ilgili kaybını önlemek ve Harçlar Kanunu'nun 128. maddesindeki memur mesuliyetini azaltmak amacı ile ilerde borçludan alınmak üzere, tahsil harcının, alacaklıya ödeme yapıldığı sırada alacaklıdan alınacağı belirtilmiştir.

Diğer yandan, 5230 Sayılı Yasa'nın 11. maddesinde; "4603 Sayılı Kanuna tâbi bankalarca yeniden yapılandırma sürecinde açılmış veya açılacak dava ve takipler sonuçlandırılıncaya kadar 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 2, 23 ve 29.maddeleriyle 2548 Sayılı Cezaevleri ile Mahkeme Binaları İnşaatı Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkumlara

Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanununun 1.maddesi hükmü uygulanmaz. İhtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinde teminat şartı aranmaz. Bankaların mahkeme ilamını alması ve tebliğe çıkarması işlemlerinde karşı tarafa yükletilmiş olan harcın ödenmiş olması şartı aranmaz" hükmü yer almaktadır.

Görüldüğü üzere, 5230 Sayılı Yasa'nın 11. maddesinde belirtilen muafiyet, 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun tahsil harcına ilişkin 28. maddesini kapsamamaktadır.

Somut olayda, alacaklı bankanın borçlu aleyhine yaptığı ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takipte, ipoteğe konu taşınmazın alacağa mahsuben alacaklı bankaya ihale edildiği, alacaklı banka vekilinin kendilerinden tahsil ve cezaevi harcı alınmaksızın taşınmazın müvekkil banka adına tescili talebinin icra müdürlüğüne reddedildiği, alacaklı vekilince belirtilen harçların ihtirazi kayıtla ödendiği görülmektedir.

Yukarıda açıklanan kanun hükümleri karşısında, icra müdürlüğüne tahsil harcı alınmasında yasaya uymayan bir yön bulunmadığından mahkemece anılan harca yönelik şikayetin reddi doğrudur.

Ancak, 5230 Sayılı Yasa'nın 11. maddesinde "4603 Sayılı Kanuna tâbi bankalarca yeniden yapılandırma sürecinde açılmış veya açılacak dava ve takipler sonuçlandırılıncaya kadar ..... 2548 Sayılı Cezaevleri ile Mahkeme Binaları İnşaatı Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkumlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanununun 1. maddesi hükmü uygulanmaz" şeklinde düzenleme bulunduğundan 4603 Sayılı Kanuna tâbi olan alacaklı banka cezaevi harcından muaf olup, mahkemece, alacaklı bankanın cezaevi harcına yönelik şikayetin kabulüne karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile istemin tümünden reddi isabetsizdir.

SONUÇ :Alacaklının temyiz itirazlarının kısmen kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366. ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 03/03/2014 gününde oybirliğiyle karar verildi.

3)

4) **YARGITAY HUKUK GENEL KURULU**

Esas No : 2013/12-2258

Karar No : 2014/7

ALACAĞA MAHSUBEN ALINAN TAŞINMAZA İLİŞKİN TAHSİL HARCININ ALACAKLI BANKA TARAFINDAN ÖDENMESİ GEREKTİĞİ HAKKINDA

DAVA : Taraflar arasındaki "şikayet" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; İstanbul 5.İcra Hukuk Mahkemesince şikayetin reddine dair verilen 06.05.2009 gün ve E:1739, K:1244 sayılı kararın incelenmesi şikayetçi vekili tarafından istenilmesi üzerine, Yargıtay 12.Hukuk Dairesinin 06.05.2010 gün 2009/29572 - 2010/11329 sayılı ilamı ile;

(... 06.06.2008 tarihinde yürürlüğe giren 04.06.2008 tarih ve 5766 sayılı Kanununun 11/ç maddesiyle, 492 sayılı Harçlar Kanununun 123 /son maddesi yeniden düzenlenmiş ve son fıkrada yer alan "harca tabi tutulmaz" ibaresi, "bu Kanun'da yazılı harçlardan müstesnadır"

şeklinde değiştirilmiştir. İstisna ve muafiyet kavramları vergi hukukunda ayrı ayrı düzenlenmiş olup; istisna bir işleme, muafiyet ise şahsa ilişkindir. Maddede açıkça müstesna ifadesi kullanılmış olması karşısında, yapılan bu son değişiklikle, bankalar, yurtdışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca kullanılacak kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödenmelerine ilişkin işlemler, alacaklı-borçlu ayrımı yapılmaksızın 492 sayılı Harçlar Kanununda yer alan yargı harçlarından da müstesna tutulmuştur. Nitekim maddenin gerekçesinde bu değişiklik "492 sayılı Harçlar Kanununun 123.maddesinde kredilere ilişkin istisna hükmünün yargı harçlarını da kapsamı içine aldığı hususu açıklığa kavuşturularak uygulamadaki tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır" şeklinde ifade edilmiştir. Diğer taraftan bu durum Yüksek Danıştay 9.Dairesi'nin bu yöndeki yerleşmiş birçok kararı ile de kabul edilmiş bulunmaktadır (Danıştay 9.Dairesi 20.10.2008 T. 15.01.20142006/4958 E, 2008/4769 K, 15.10.2008 T. 15.01.20142007/3486 E, 2008/4610 K., 15.10.2008 T. 15.01.20142005/3203 E, 2008/4591 K, 15.10.2008 T. 15.01.20142006/84 E, 2008/4597 K.).

Açıklanan ve yeni oluşan bu durum karşısında, bankalar, yurtdışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca kullanılacak kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödenmelerine ilişkin olarak icra dairelerinde yapılacak işlemlerin, 492 sayılı Harçlar Kanununda yazılı harçlardan ve aynı Kanun'da yer alması nedeniyle de tahsil harcından müstesna olduğunun kabulü gerekir. Bu nedenle tahsil harcının, alacaklı bankaya ödenen paradan kesilmesi mümkün olmadığı gibi, alacağına mahsuben alacaklı bankaya ihalenin yapılması halinde de satış bedeli üzerinden icra dairesine ödenmesi istenemez. (Hukuk Genel Kurulu'nun 30.12.2009 tarih ve 2009/12-545 esas, 2009/617 karar sayılı kararı)

Somut olayda, şikayetçi banka tarafından, borçluya kullandırılan kredinin geri ödenmesini temin amacıyla icra takibi yapıldığı anlaşıldığından ve dolayısıyla yukarıda anılan yasa hükmü gereğince, ihale bedeli, tahsil harcından müstesna olduğundan, bu yöndeki şikayetin kabulü yerine yazılı gerekçe ile reddine karar verilmesi isabetsizdir...),

Gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda; mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

Hukuk Genel Kurulu'nca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra gereği görüldü:

KARAR: İstek, icra memurunun işlemini şikâyete ilişkin olup; icra müdürlüğünün ihale bedelinden tahsil harcı alınması gerektiği yönündeki kararının şikayet yolu ile iptali ve ödenen harçların iadesi istenmiştir.

Şikayetçi/Banka vekili; genel kredi sözleşmelerinden doğan alacağın tahsili amacıyla, borçlu hakkında ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla icra takibi esnasında ipoteğe konu taşınmaz şikayetçi/alacaklının alacağına mahsuben satın aldığını, ancak taşınmaz satış nedeniyle icra tahsil harcı alındığını, müvekkili bankanın bu harçtan muaf olduğunu belirterek, tahsil edilen harcın alınmasına yönelik icra memurluğu kararının kaldırılmasına

karar verilmesini istemiştir.

Yerel Mahkemece; "492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 123 /son maddesinde değişiklik yapılmış ise de, bu değişikliğin yargısal harçları kapsamayacağı, son değişikliğin maddedeki anlamı değiştirmediği, Harçlar Kanunu'na göre hazırlanan (1) sayılı tarife gereğince yargı harçlarının alınması gerektiği, şikayete konu işlemin de yargı harcına tabi olması sebebiyle şikayete konu müdürlüğün tahsil harcı alınmasına yönelik kararının doğru ve yasal zeminde olduğu" gerekçesiyle şikayetin reddine karar verilmiştir.

Özel Dairece, şikayetçi/alacaklı bankanın temyiz itirazlarının kabulü ile hüküm, yukarıda başlık bölümüne aynen alınan nedenlerle, bozulmuş; mahkemece önceki kararda direnilmiştir. Hükmü temyize şikayetçi/alacaklı banka vekili ile alacağı temlik aldığını iddia eden Girişim Varlık Yönetimi A.ř. vekili getirmiştir.

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; şikyeti bankanın, icra tahsil harcından müstesna olup olmadiğı, dolayısıyla 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 123 /son maddesindeki istisnadan faydalanıp faydalanamayacağı, noktasında toplanmaktadır.

1- Girişim Varlık Yönetimi A.ř.'nin temyizi yönünden;

Her ne kadar direnme kararını Girişim Varlık Yönetim A.ř. vekili de alacağı, şikayetçi-alacaklıdan temlik aldığını iddia ederek temyiz etmiş ise de, dosyada bulunan "Alacak Temlik Sözleşmesi" başlıklı belgede eldeki şikayetin konusunu oluşturan icra takip dosyasının bulunmadiğı, alacağın anılan şirkete temlikine ilişkin başkada belge dosyaya sunulmadiğına göre, Girişim Varlık Yönetimi A.ř.'nin direnme kararını temyizde hukuki yararı bulunmadiğından temyiz isteminin reddi gerekmektedir.

2- şikayetçi/Banka vekilinin temyizine gelince;

İlkin, harç konusunda genel bir açıklama yapılmasında yarar vardır.

Kamu hizmetlerinin kurulması ve yürütülmesi için gerekli olan mali kaynağın sağlanması amacıyla devletin egemenlik gücüne dayanarak koyduğu mali ykmlerden kaynaklanan alacakları genel olarak kamu alacakları olarak nitelendirilmektedir.

Devletin kamu alacağını oluşturan gelir kaynaklarından birini de, kamu hizmetlerinden yararlananların ödedikleri harçlar oluşturmaktadır. Harçların oluşturduğu yükümlülük, teoride, "masrafi karşılama" ve "faydalanma" ilkelerine dayandırılmaktadır.

Masraf (lar)ı karşılama ilkesine göre harç, hizmetin gerektirdiği maliyetle ölçülürken; faydalanma ilkesinde hizmetin maliyeti değil, yükümlü için taşıdığı değer esas alınmaktadır.

Buna göre harç; bazı kamu hizmetlerinden yararlanan ve hatta kanun hükmü ile

yararlanmak zorunda bırakılan özel ve tüzel kişilerin, özel menfaatlerine ilişkin olarak, kamu kuruluşlarının hizmetlerinden yararlanmaları karşılığında, belli bir ölçüde bu hizmetlerin maliyetine katılmaları amacıyla konulan ve zor unsuruna dayanan mali yükümlülüklerdir (Pınar, Burak: Yargı ve İcra Harçları, Ankara 2009, s.1-3;Diğer harç tanımları için bakınız; age., s.3, dipnot 12'deki eserler; Yılmaz, Zekeriya: Hukuk Davalarında Yargılama Harç ve Giderleri ile Vekalet Ücreti, 4.Baskı, Ankara 2011, s.293 vd.).

Diğer bir deyişle harç, muhtelif kanunların konusunda bulunan adli ve idari hizmetlerde ve bu hizmetin gerektirdiği kırtasiye ve formalite masraflarını karşılamak mülhazasıyla hakiki ve hükmi şahıslardan hazinece alınan bir paradır. Yapılan işler ve görülen hizmet amme hizmetinden ziyade, kişilerin şahsına ve menfaatine ilişkindir (YİBK'nun 23.12.1976 gün ve E:1976/11-7, K:6;Diğer bir tanım için bakınız YİBK 7.12.1964 gün ve E:1964/3, K:5).

Anayasa Mahkemesi de, harcı, verginin özel ve ayrıkısı bir türü olarak tanımlamıştır (17.12.1968 gün ve E:1968/12, K:65;24.10.1974 gün ve E:1974/31, K:43;14.01.2010 gün ve E:2009/27, K:2010/9 sayılı kararları ve aynı mahiyette Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 12.05.1982 gün ve E:1982/5-341, K:493 sayılı ilamı).

Harçlar konusunda genel düzenleme içeren, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun gerekçesinde harcın tanımı "fertlerin özel menfaatlerine ilişkin olarak, kamu kurumları ve hizmetlerinden yararlanmaları karşılığında yaptıkları ödemelerdir" biçiminde yapılmıştır (Bu harç tanımını benimseyen Anayasa Mahkemesi kararları için bakınız:31.03.1987 gün ve E:1986/20, K:1987/9;14.02.1991 gün ve E:1990/18, K:1991/14;28.09.1995 gün ve E:1995/24, K:52;Benzeri tanım için bakınız:HGK'nun12.05.1982 gün ve E:1982/5-341, K:493 sayılı ilamı).

Buna göre, bir hizmetin harç konusu olabilmesi için; kişilerin bir kamu kurumundan yararlanmaları, kişilere kamu eliyle özel bir yarar sağlanması ve kamu idaresinin kişilerin özel bir işiyle uğraşması gerekmektedir (YİBK'nun 7.12.1964 gün ve E:1964/3, K:5;Anayasa Mahkemesi'nin 31.03.1987 gün ve E:1986/20, K:1987/9 sayılı kararları).

Bir kamu hizmetinden dolayı harç alınabilmesi, bu hizmetin kanunla belirlenmesine ve bu hususla ilgili harç alınmasına ilişkin düzenlemelerin de, kanunda yer almasına bağlıdır.

Nitekim, 1982 Anayasası'nın 73/3.maddesinde; "Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır." hükmünü içermektedir.

Bu Anayasa kuralının, vergi, resim ve harç gibi parasal yükümlülüklerin veya bunlardan bağışıklığın, kapsam ve içeriğinin hiçbir kuşkuyla yer vermeyecek biçimde ve açıkça gösterilmesi amacına yönelik bulunduğu bellidir. O halde, harca ilişkin bir yasa hükmünün yorumu ve uygulanmasında, bu ilke ve amaç gözden uzak tutulmamak gerekir. Aksi halde, kişi ve kurumların yasal dayanağı olmayan bir yükümlülük altına sokulmaları

veya Devletin önemli bir gelir kaynağından yoksun bırakılması gibi, Yasa Koyucunun amacına aykırı ve sakıncalı sonuçların doğmasına yol açılmış olur (HGK'nun 12.05.1982 gün ve E:1982/5-341, K:493 sayılı ilamı).

Bu kanunilik ilkesine paralel olarak, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 1.maddesinde, bu kanuna göre alınacak harçlar arasında, diğer harçlar yanında yargı harçları da bulunmaktadır.

Aynı Kanunun 2.maddesinde ise, yargı işlemlerinden bu Kanuna bağlı (1) sayılı tarifede yazılı olanların, yargı harçlarına tabi olduğu vurgulanmıştır.

Bu arada yargı harcı, devletin mahkemeler aracılığıyla yaptığı hizmete, ondan yararlananların katkısı olarak tanımlanmıştır (YİBK'nun 16.12.1983 gün ve E:1983/5, K:6 sayılı ilamı).

492 sayılı Harçlar Kanunu'nun "istisna ve muafıklar" başlıklı 13.maddesinde harçtan müstesna işlemler düzenlenmiş;59.maddesinde ise; "Harçtan müstesna tutulan işlemler" başlığı altında hangi işlemlerin harçtan istisna olduğu sıralanmış, son fıkrasında ise; "Yukarıda yer alan istisnalara ilave olarak özel kanunlarda yer alan muafiyet ve istisnalara ilişkin hükümler saklıdır." düzenlemesi getirilmiştir.

Aynı Kanunun onuncu kısmında "kısımlar arası müşterek hükümler" üst başlığı altında birinci bölüm olarak "genel muafıklar ve istisnalar" başlığı; bu başlığın altında ise, "özel kanunlardaki hükümler" alt başlığını taşıyan ve konumuzu ilgilendiren 123.maddesi gelmektedir.

492 sayılı Harçlar Kanunu'nun, 06.06.2008 tarihinde yürürlüğe giren 04.06.2008 gün ve 5766 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 11.maddesinin (ç) bendi ile değişik "Özel kanunlardaki hükümler" kenar başlıklı 123.maddesinde aynen:

"Özel kanunlarla harçtan muaf tutulan kişilerle, istisna edilen işlemlerden harç alınmaz.

Ancak, İş Kanununa tabi işçilerin ve çırakların iş mahkemelerindeki dava ve bu mahkemelerden almış oldukları ilamların takiplerinde harçtan muafiyet gündelikleri veya aylık ücretleri 16 yaşını doldurmuş işçiler için belirlenen asgarî ücreti geçmeyen işçiler ve çıraklar hakkında uygulanır.

(Değişik fıkra: 25.12.2003 - 5035 S.K./31. md.) Anonim, eshamlı komandit ve limited şirketlerin kuruluş, sermaye artırım, birleşme, devir, bölünme ve nev'i değişiklikleri nedeniyle yapılacak işlemler ile (Ek ibare: 28.03.2007-5615 S.K./15.mad) Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri (Bu kooperatifler ile Kredi Garanti Fonu İşletme ve Araştırma Anonim Şirketi tarafından bankalardan kullanılacak krediler için verilecek kefaletler dahil) bankalar, yurt dışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca

kullanılacak kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödenmelerine ilişkin işlemler bu Kanunda yazılı harçlardan müstesnadır."

Hükmüne yer verilmiş; son cümlede daha önce yer alan "işlemler harca tabi tutulmaz" ibaresi "işlemler bu Kanunda yazılı harçlardan müstesnadır" ibaresi olarak değiştirilmiştir.

Madde metninden de anlaşıldığı üzere, harçtan istisna tutulan işlemler fıkarda belirtilen kurumlarca kullanılacak kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödemelerine ilişkin işlemlerdir. Yasa koyucu, finansman sıkıntısı çeken bankalar, yurtdışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumların, müşterilerine kullanırmak amacıyla sendikasyon kredisi gibi büyük miktarda kredilere kendi portföylerinde yer vererek yurt içi veya yurt dışı kredi kuruluşlarından finansman desteği alabilmelerini kolaylaştırmak ve kredi maliyetlerini azaltmak amacıyla bu nitelikteki kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödemelerine ilişkin işlemlerden harç alınmayacağını öngörmüştür.

Yasa koyucu anılan maddede; bankalar, yurt dışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca kullanılmak üzere temin edilen kredilere ait bazı işlemlerden harç alınmayacağını belirttiğine göre; bankaların, kendi öz kaynaklarından veya diğer kredi kurumlarından temin ettikleri kredileri, genel kredi sözleşmesiyle gerçek veya tüzel kişilere teminatlı veya teminatsız olarak kullanırmaları halinde, 492 sayılı Kanunun değişik 123 /son maddesindeki istisnadan faydalanmaları olanaklı değildir.

Nitekim, aynı ilkeler Anayasa Mahkemesi'nin 14.01.2010 gün ve E:2008/81, K:2010/8 sayılı ve Hukuk Genel Kurulu'nun 06.10.2010 gün ve E:2010/12-443, K:471;09.02.2011 gün ve E:2010/12-685, K:43;09.02.2011 gün ve E:2010/12-688, K:44;13.04.2011 gün ve E: 2010/12-732, K:2011/134 sayılı ilamlarında da benimsenmiştir.

Harçlar hakkındaki bu genel açıklamalardan sonra konumuzu teşkil eden icra harçlarına gelince;

Öğretide genel olarak Devletin, icra hukukundaki faaliyetine karşılık aldığı paraya icra harcı denmektedir (Kuru, Baki: İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, İstanbul 2004, Sahife:108 vd.).

İcra ve iflas harçları, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun birinci kısmında, yargı harçları bölümünde, 2-37.maddelerde düzenlenmiştir. Harçlar Kanunu'ndaki İcra ve İflas harçlarına girmeden önce İcra ve İflas Kanunu'nun harçlarla ilgili hükümlerine göz atmakta fayda vardır.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 15.maddesinin birinci fıkrası; "İcra ve iflas harçlarını kanun tayin eder. Kanunda hilafı yazılı değilse, bütün harç ve masraflar borçluya ait olup neticede ayrıca hüküm ve takibe hacet kalmaksızın tahsil olunur." hükmünü ihtiva etmekle; harçların mahiyetini, miktarını, ödeme zamanını ve şeklini doğrudan doğruya

diğer yasalara ve özellikle Harçlar Kanunu'na bırakmıştır.

Yasa koyucu anılan madde ile icra ve iflas harçlarının çerçevesini tayin etmiş, kanunla alacaklının ödemesi gerekenlerin alacaklıdan, (2548 sayılı Yasada olduğu gibi) diğer harç ve masrafların sonuç olarak borçludan tahsil edilmesi gerektiğini hüküm altına almıştır.

İcra harçları, 492 sayılı Yasaya bağlı (1) sayılı tarifenin yargı harçları kısmının (B/1) bölümünde düzenlenmiştir.

Buna göre ilgililer; icra takibi sırasında ve takibin niteliğine göre başvurma harcı, peşin harç, icra tahsil harcı ve yerine getirme harcı olmak üzere dört çeşit harç ödemek zorundadırlar.

Burada hemen şu hususu da belirtmek gerekir ki, borçlu takip nedeni ile sadece alacaklıya karşı sorumlu ve borçlu değildir. Alacaklının yanında takip hukuku prosedürünün uygulanması ve dolayısıyla icra takibi nedeniyle Devlete karşı da borçludur. Borçlunun Devlete olan borcu, tabi ki harç borcudur. İcra dairesine yatırılan para nedeniyle borçlu, hem alacaklıya ve hem de Devlete olan borcundan kurtulur. Borcun tamamının icra dairesine yatırılmaması durumunda yatırılan miktar kadar borcundan kurtulmuş olur. Böylece İcra kasasına ödeme yapıldığı anda borç ortadan kalkar.

Borçlar Kanunu'nun 113.maddesinin birinci fıkrası hükmü uyarınca takip konusu borcun icra dairesine ödenmesi tarihinden itibaren borçlu, faiz borcundan da kurtulmuş olur. Bundan başka ödeme tarihi, harç alacağının ve oranının yanında harç borcunun doğup doğmadığını da tayin eder. Çünkü alacaklının, borçlunun borcunu ödememesinden dolayı onun hakkında icra takibine girişmesi durumunda borçluya İİK ve Yönetmeliği hükümleri uyarınca ödeme emri çıkardıktan sonra borçlu, henüz ödeme emrini tebellüğ etmeden önce borcunu icra dairesine gelip yatırırca bu aşamada harç ödeme mükellefiyetinden de kurtulmuş olur.

Alacaklının alacağını mutlaka borçlunun ödemesi gerekmez. Üçüncü şahısların da diledikleri takdirde İcra Dairesine başvurarak borçlunun borcunu ödemek istemeleri mümkündür. İcra Müdürlüğünün ödenmek istenen borcu kabul etme mecburiyeti vardır. Önemli olan, alacaklının bir an önce alacağına kavuşmasıdır. 12.maddenin yasaya konuluş nedenini bu düşünceler teşkil etmektedir.

Harçlar Kanunu'nun 28.maddesi (b) bendinde yer alan ve icra takiplerinde tahsil harcının, alacağın ödenmesi sırasında tahsil edilmesi gerektiği şeklindeki hüküm, yasanın diğer hükümleri gibi kamu düzeni ile ilgilidir. Borçla ilgili olarak icra dairesinin kasasına yatırılan paranın ister borçlunun veya üçüncü şahısların kendi rızaları ile yatırdıkları para olsun, isterse İİK'nun 89.maddesi uyarınca diğer alacaklıların ve üçüncü şahısların elinde haczedilen mallarla ilgili paralar olsun bunların kaynağına bakılmaksızın bu paralardan alacaklıya yapılan ödeme

nispetinde -harcın tamamı tahsil edilinceye kadar- harç alınması gerekir. Gerek İcra İflas Yasasında ve gerekse harçlarla ilgili yasalarda bunun aksine bir hüküm mevcut değildir.

Nitekim talimat icralarınca tahsil edilen paralar, esas takibin yapıldığı icra dairesine aynen ve hiçbir kesinti yapılmaksızın gönderilir. Harç ve masrafin hesabı esas takibin yürütüldüğü yer İcra Dairesince yapılır.

Devletin icra takibi nedeniyle aldığı harçlardan en önemlisi Harçlar Kanunu'nun 28.maddesinin (b) bendinde düzenlenen icra tahsil harcıdır.

İcra tahsil harcı, bu yasal düzenleme uyarınca alacağın ödenmesi sırasında tahsil olunur. Borçlu dilerse icra dairesine başvurarak tüm ferileriyle birlikte harç ve masrafları da kapsayacak biçimde borcunun tamamını hesaplatırıp öder veya borcundan mahsup edilmek üzere kısmi ödemede bulunur. Bu ödemeleri alacaklının arzu ettiği zaman icra dairesinden alma hakkı vardır.

Burada dikkat edilmesi gereken husus, eğer bir harç alacağı mevcut ise bunun mutlaka her ödeme sırasında tahsil edilmesi gerektiğidir. Devlet tahsil harcını takibe konu asıl alacak üzerinden almaktadır. Bundan sonraki tahsilatlardan (faiz tahsilatlarından) harç alınması, Harçlar Yasası'nın 20.maddesinin açık hükmü karşısında mümkün bulunmamaktadır. Kanun, harç alacağının tahsilini borcun tamamının ödenmesi şartına bağlamamıştır. Borcun tamamı ödenirse elbette ki harç da tahsil edilecektir. Borcun tamamı değil de taksit taksit ödenmesi söz konusu ise bu taktirde yapılan borç tahsilatlarının alacaklıya öndüğü miktara göre harç tahakkuku ve tahsilatı yapılacaktır. Çünkü Devlet, verdiği hizmet yani yaptığı tahsilat kadar harç almayı hak etmiştir.

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı gibi Harçlar Kanunu, para borçlarıyla ilgili icra tahsil harcının alacağın -ister kısmen (taksitle) , isterse tümünden olsun- tahsili sırasında alınmasını öngörmektedir. Alacaklının, alacağının tamamını elde edinceye kadar takibe devam etmek hakkı ve yetkisi vardır. İcra Dairesince kesilen harç nedeniyle alacaklı, alacağının tamamına kavuşmadığı takdirde borçlunun malvarlığı üzerinde takibi devam ettirerek alacağını eksiksiz tahsil etme olanağına her zaman sahiptir. Harçlar Yasası'nın 32. ve 127.maddeleri hükümleri bu konuda hiçbir duraksamaya yer vermeyecek biçimde açıktır.

Özet olarak belirtmek gerekirse; Harçlar Yasası'nın 37.maddesinde düzenlenen ve harçların Vergi Dairesince tahsilini öngören kural, İcra Dairesince başkaca hiçbir işlem yapılmasını gerektirmeyen ve yasanın öngördüğü süreler içinde harç ödemesi yapılmayan konulara münhasırdır. Kısaca harç tahsil müzekkeresi yazılmak suretiyle icra tahsil harcının Vergi Dairesince tahsili öngörülen takip dosyası infaz edilmek suretiyle icra müdürü tarafından işleminden kaldırılan işlemlerle ilgilidir.

Bu ilkelere paralel olarak; Hukuk Genel Kurulu'nun 22.9.2004 gün ve E:2004/12-491

K:2004/413;3.12.2008 gün ve E:2008/12-715 K:2008/717 sayılı kararlarında da, paranın tahsili anında Devletin harçla ilgili kaybını önlemek ve Harçlar Kanunu'nun 128. maddesindeki memur mesuliyetini azaltmak amacı ile ilerde borçludan alınmak üzere, tahsil harcının, alacaklıya ödeme yapıldığı sırada alacaklıdan alınacağı belirtilmiştir.

Aynı ilkeler Hukuk Genel Kurulu'nun 9.6.2004 gün ve E:2004/12-336 K:2004/338;09.02.2011 gün ve E:2010/12-685, K:43;09.02.2011 gün ve E:2010/12-688, K:44; 13.04.2011 gün ve E: 2010/12-732, K:2011/134 sayılı ilamlarında da, benimsenmiştir.

Tüm bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde;

Şikayetçi/alacaklı-banka, borçlular E... Ajans Film Yap. Prod. Rek. Tur. Org. Tic. Ltd. Şti., C. A. ve Ö. Y.'in kredi borcunu geri ödememesi nedeniyle, borçlular hakkında İstanbul 10.İcra Müdürlüğü'nün 2008/8421 esas sayılı dosyası üzerinden ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla icra takibine girişmiş; kredinin teminatı olarak gösterilen ipotekli taşınmazın ihale yoluyla satışa çıkarılması sonucu, banka alacağına mahsuben ipotekli taşınmazı satın almıştır.

Şikayetçi/alacaklı-banka vekili, icra memurluğundan müvekkili bankanın tahsil harcından muaf olduğunu beyanla, anılan harcın tahsil edilmemesini talep etmişse de, İstanbul 10.İcra Müdürlüğü'nce 22.04.2009 tarihinde istemin reddine karar verilmiş; bunun üzerine ihaleye konu ipotekli taşınmazın satış bedelinin %9 oranına isabet eden 30.600-TL miktarındaki icra tahsil harcının, alacaklı banka tarafından 22.04.2009 tarihinde ödendiği anlaşılmaktadır.

Somut olayda, harcın konusunu oluşturan işlem, şikayetçi bankanın genel kredi sözleşmesi uyarınca müşterilerine kullandığı kredinin zamanında ödenmemesi nedeniyle yapılan icra takibinde ipotekli taşınmazın ihalesi sonucu, şikayetçi bankanın kredi alacağına mahsuben taşınmazı satın almasından kaynaklanmaktadır.

Anılan icra takibi nedeniyle tahsil edilen alacak miktarı üzerinden icra memuru tarafından şikayetçi/alacaklı bankadan icra tahsil harcı alınmıştır. Şikayetçi/alacaklı banka, bu harcın alınmaması için icra memurluğuna başvurmuş, ancak istemin reddine karar verilmesi üzerine eldeki şikayet başvurusunu yapmıştır.

Yukarıda belirtildiği üzere bankaların, Harçlar Kanunu'nun 123 /son fıkrasında yer alan yargı harçlarından istisna tutulma keyfiyeti dar tutulmuş olup, bu kapsama bankaların genel kredi sözleşmeleri ile müşterilerine kullandırdıkları kredilerin ödenmemesi nedeniyle açtıkları dava ve icra takiplerinde ödenmesi gereken yargı harçlarının girmediği belirgindir.

Şikayete konu takipte, İcra ve İflas Kanunu'nun 15.maddesi uyarınca gerçekte borçluya ait olan tahsil harcının, konuya ilişkin bir başka düzenlemeyi içeren 492 sayılı Harçlar

Kanunu'nun 28/b maddesindeki hüküm çerçevesinde alacaklıdan alınmış olması, sonuçta bu miktarın borçludan alınıp alacaklıya ödenmesine olanak veren yasal düzenlemeler karşısında, hukuka aykırı değildir.

O halde icra memurunun, harcın tahsiline ilişkin işleminde usul ve yasaya aykırılık bulunmadığı ortadadır.

Yerel Mahkemenin direnme kararı usul ve yasaya uygun olup, onanmalıdır.

SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle Girişim Varlık Yönetimi A.Ş.'nin temyiz talebinin hukuki yarar yokluğundan reddine; yukarıda (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle şikayetçi/alacaklı-banka vekilinin temyiz itirazlarının reddi ile, direnme kararının yukarıda açıklanan nedenlerle ONANMASINA, gerekli temyiz ilam harcı peşin alındığından başkaca harç alınmasına mahal olmadığına, 6217 sayılı Kanunun 30.maddesi ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununa eklenen " Geçici madde 3" atfıyla uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 440.maddesi uyarınca 10 gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 15.01.2014 gününde oybirliği ile karar verildi.